

Notat

Til: Vesterålen Havbruk AS v/ Andre Reinholdtsen

Kopi:

Sak: Faktagrunnlag for vurdering av behov for konsekvensutredning i Bygdesundet og Øysundet - Kvæfjord Kommune.

Bakgrunn

Vesterålen Havbruk AS søker Kvæfjord Kommune og Troms og Finnmark Fylkeskommune om etablering av lokaliteter for oppdrett av torsk. Foreliggende vurdering omfatter to lokaliteter i Bygdesundet og Øysundet, og er i det følgende omtalt som Hundstad og Ålneset (Figur 1 og Figur 2).

Kvæfjorden og Gullesfjorden har tilgjengelige og velegnede arealer for slik oppdrett av marine arter som torsk, men det er ikke avsatt arealer i kommunens arealplan eller kystsoneplan. Det gjennomføres derfor parallelle prosesser med søknad om dispensasjoner fra kommunal arealplan, forundersøkelser på egnede lokaliteter og søknad om etablering av lokaliteter i henhold til Forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret.

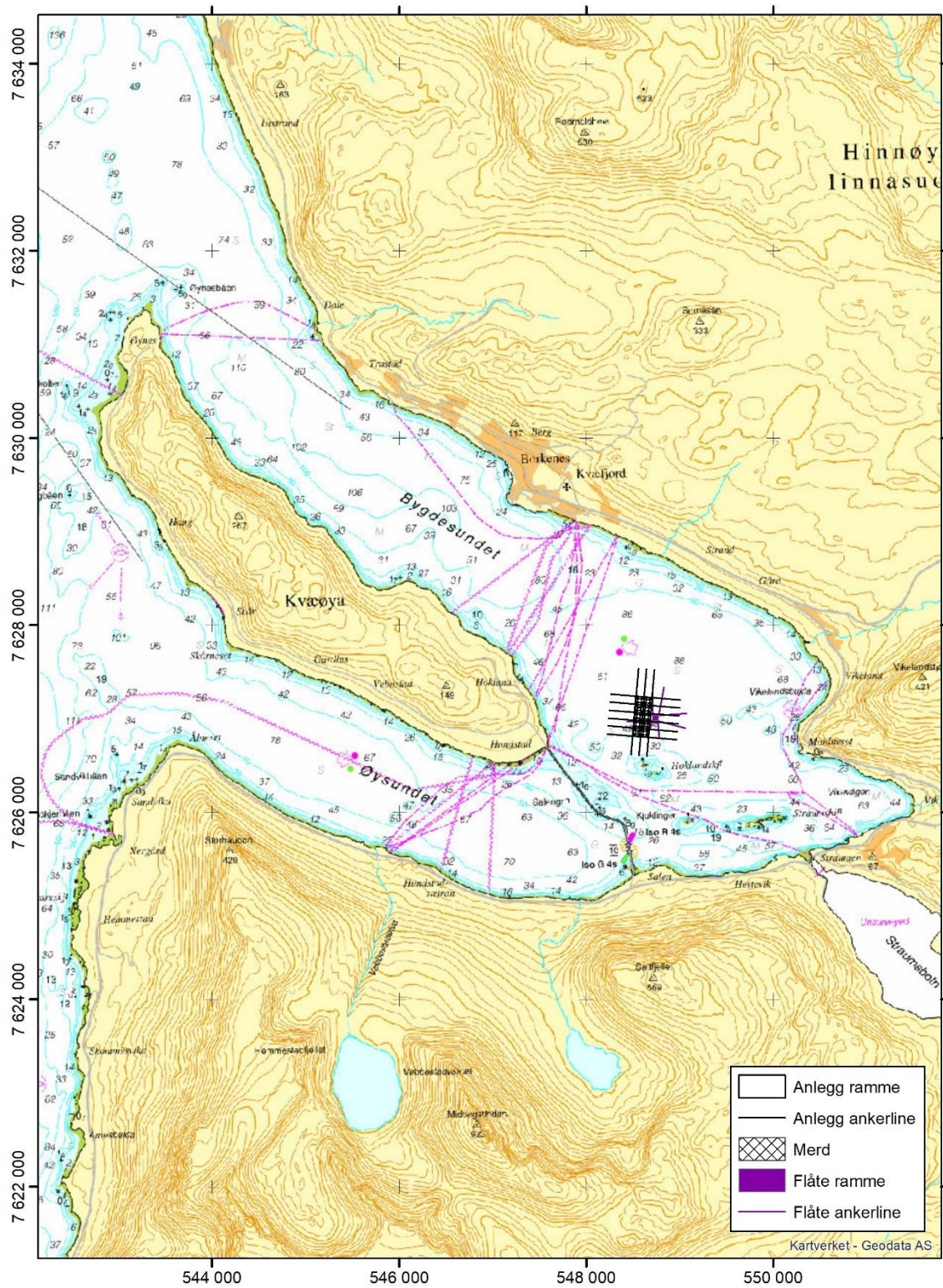
I Fiskeridirektoratets "*Veileder for utfylling av søknadsskjema for tillatelse til akvakultur i flytende eller landbasert anlegg*" presiseres det at "*Søker har et selvstendig ansvar for å vurdere om tiltaket er KU-pliktig*". I brev fra Troms og Finnmark Fylkeskommune (datert 10.07.2020) presiseres det at "... søknader om akvakultur fra nå av skal inneholde en egen skriftlig KU-vurdering som foretas av søker, og omhandle søkers vurdering av om tiltaket vil få vesentlige virkninger for miljø og samfunn etter kravene i KU-forskriften. Søker skal vurdere tiltaket jf. Vedlegg II etter §10 jfr. §8 i Forskrift om konsekvensutredning". I denne forbindelsen ønsker derfor søker å vurdere konsekvenser av denne etableringen ut fra tilgjengelige, offentlige databaser og kartverktøy.

Akvaplan-niva AS har gjennomgått relevant offentlig informasjon som er tilgjengelig for vurdering etter §10 i *Forskrift om konsekvensutredning* og fremlagt dette for søker. Faktaopplysningene som er innhentet har tatt utgangspunkt senterpunkt for den tenkte anleggs plasseringen. Alle registreringer er gjort med offentlig tilgjengelig informasjon, med dato 02.07.21. Kartgrunnlaget er bearbeidet i GIS, og alle data er importerte fra de tilgjengelige databasenes WMS-lag. Anleggstegning er utført i OLEX, og plottene er så konverterte til GIS for korrekt fremstilling av anleggets utforming og utstrekning.

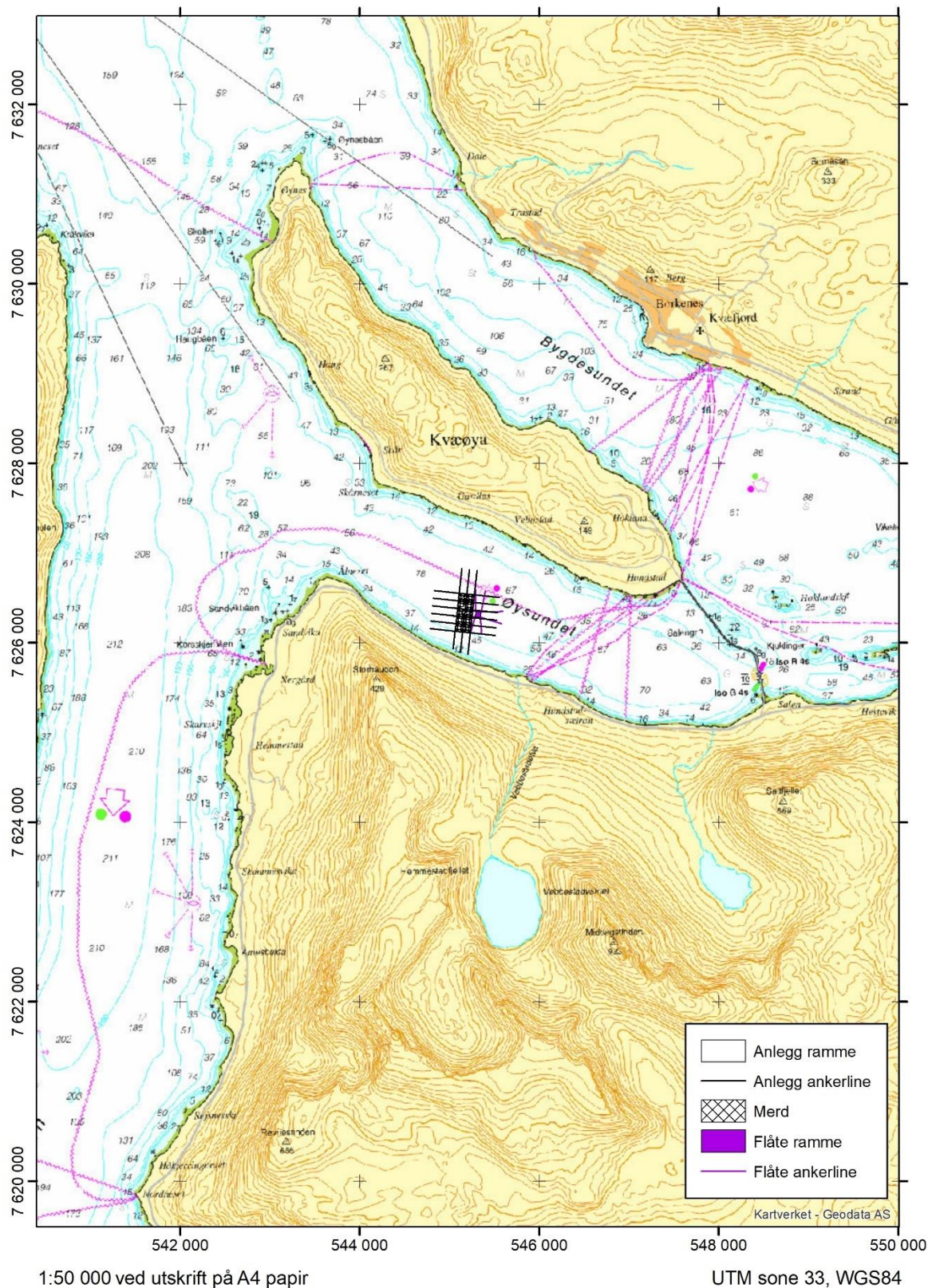
Krav om konsekvensutredning (KU) er hjemlet i plan- og bygningsloven. Selskaper som søker om konsesjon og lokalitet for akvakultur har et selvstendig ansvar for å vurdere om tiltaket er KU-pliktig etter forskrift om konsekvensutredninger (FOR 2017-06-21-854). Lokalisering og påvirkning på omgivelsene skal omfatte en vurdering av om planen eller tiltaket kan medføre eller komme i konflikt med:

- a. Verneområder etter *Naturmangfoldloven* og/eller *Markaloven*, utvalgte naturtyper, prioriterte arter, vernede vassdrag, nasjonale laksefjorder og laksevassdrag, objekter, områder og kulturmiljø fredet etter kulturminneloven.
- b. Truede arter eller naturtyper, verdifulle landskap, verdifulle kulturminner og kulturmiljøer, nasjonalt eller regionalt viktige mineralressurser, områder med stor betydning for samisk utmarksnæring eller reindrift og områder som er særlig viktige for friluftsliv.

- c. Statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser eller regionale planbestemmelser gitt i henhold til plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 nr. 71 eller rikspolitiske bestemmelser eller rikspolitiske retningslinjer gitt i henhold til plan- og bygningsloven av 14. juni 1985 nr. 77.
- d. Større omdisponering av områder avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål, samt reindrift eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksvirksomhet.
- e. Økt belastning i områder der fastsatte miljøkvalitetsstandarder er overskredet.
- f. Konsekvenser for befolkningens helse, for eksempel som følge av vann- eller luftforurensning.
- g. Vesentlig forurensning eller klimagassutslipp.
- h. Risiko for alvorlige ulykker som en følge av naturfarer som ras, skred eller flom.

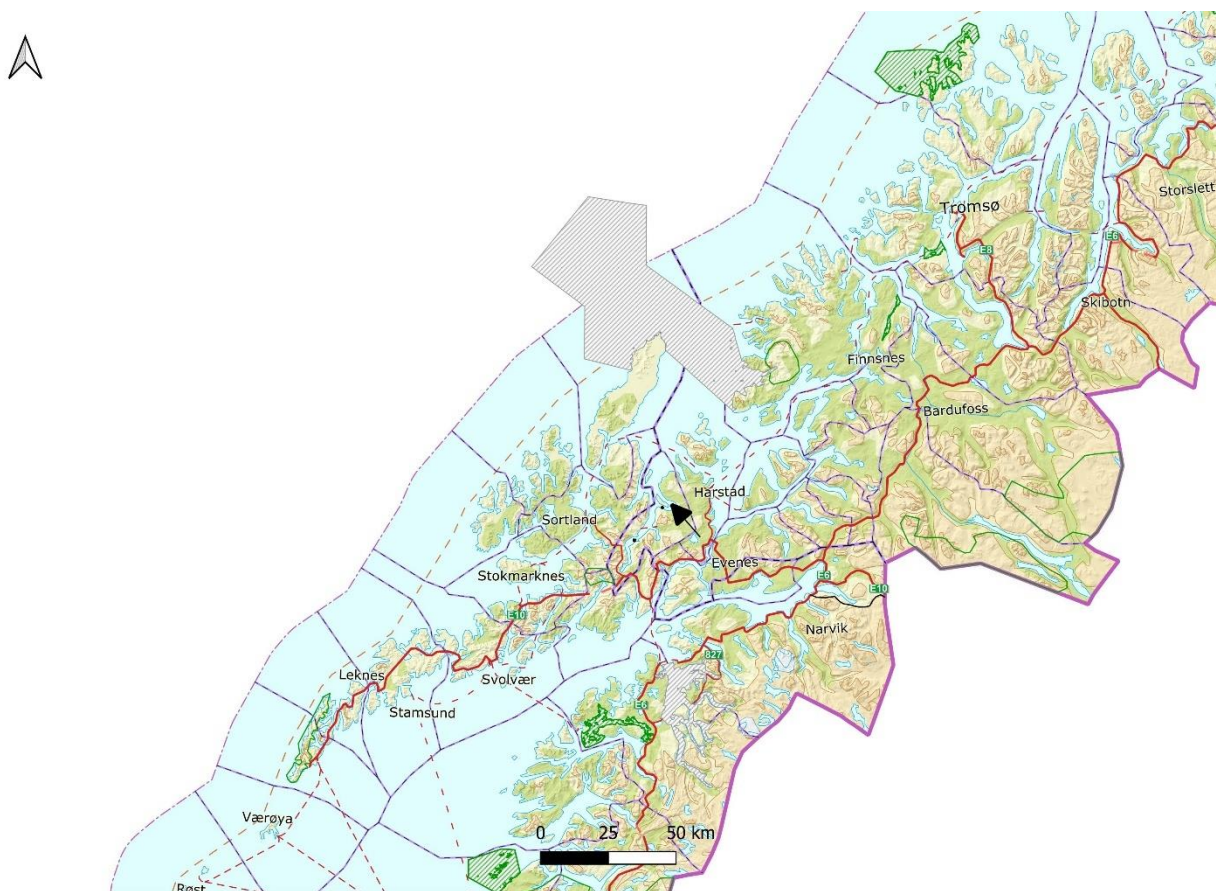
Figur 1 Sjøkart med foreslått lokalitet Hundstad inntegnet.

Figur 2 Sjøkart med foreslått lokalitet Ålneset inntegnet.

Marint vern

Det er ikke registrert nåværende eller planlagte marine verneområder i Kvæfjorden eller Gullesfjorden. Nærmeste foreslåtte verneområde er Andfjorden marine verneområde, som omfatter ytre del av Andfjorden og Vågsfjorden, ned til Bleik og ut til kontinentalskråningen. (Figur 3).

Figur 3. Marint vern. Kvæfjord avmerket med sort pil.

Sårbare naturtyper etter DN-Håndbok 19 og 13

Det er ikke påvist sårbare naturtyper i henhold til DN-Håndbok 19 (marine naturtyper) og DN-Håndbok 13 (hovednaturtyper) i Bygdesundet og Øysundet (Figur 4).

Figur 4 Sårbare naturtyper.

Lakseførende vassdrag og laksefjorder

Det er fem registrerte lakseførende vassdrag i fjordsystemet (Figur 5). Disse er som følger:

1. Botnelva (Kvæfjord).
2. Melåa (Austerfjorden)
3. Lakselva (Gullesfjord)
4. Langvatnvassdraget (Langvassbukt)
5. Lakselva (Godfjorden)

Det er avstandskrav mellom lakseførende vassdrag og oppdrettsanlegg for anadrom fisk (laks og ørret), men dette er ikke tilfelle for oppdrett av marin fisk.

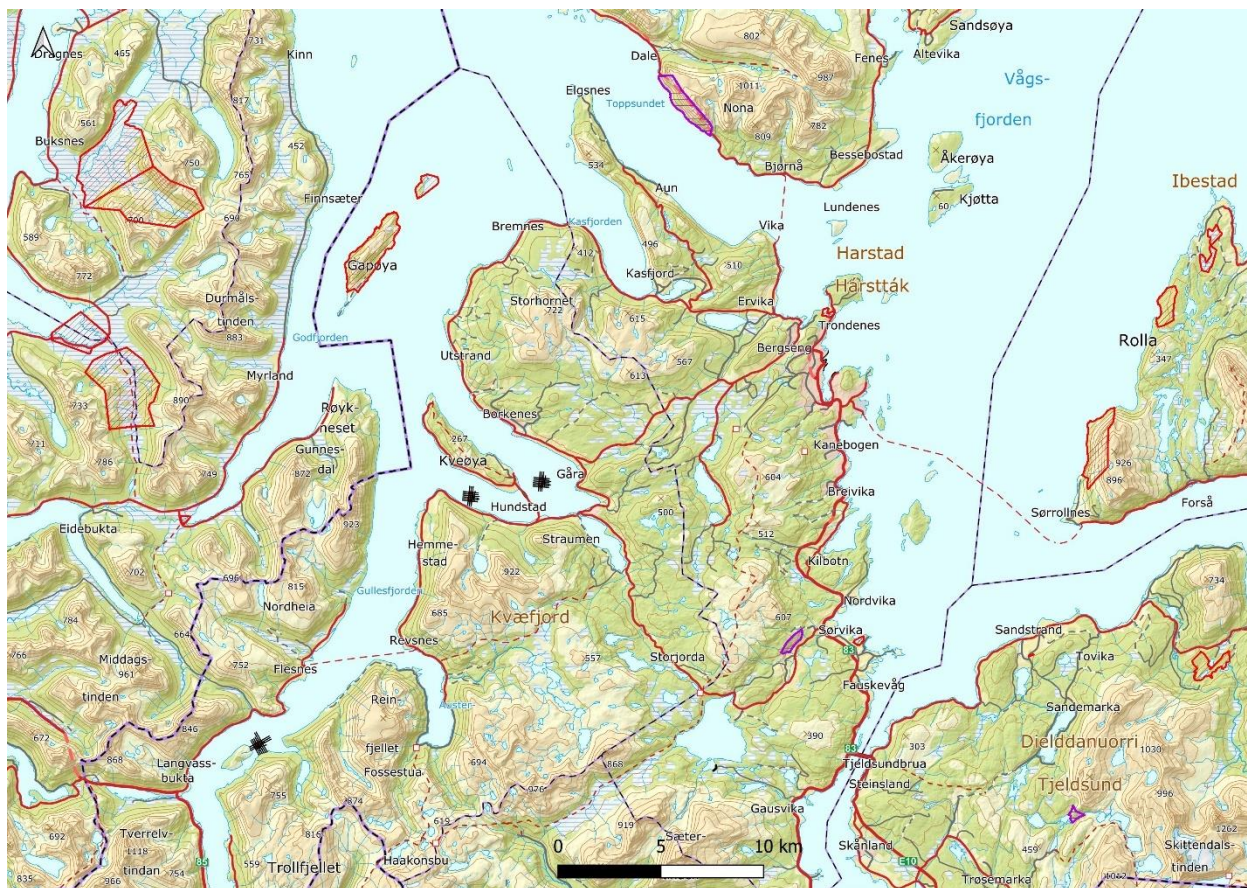
Figur 5 Lakseførende vassdrag og nasjonale lakseelver. Lokaltiteter avmerket med røde punkt.

Naturvernområder

Nærmeste naturvernområder er Gapøya og Gapøyholmen. (Figur 6).

Gapøya naturreservat har følgende beskrivelse: *Øy i munningen av Kvæfjorden. Mest gneiser og granitt i berggrunnen. Blåbærbjørkeskog, krekling- og lavhei, fattigmyrer. En del sjøfugl (måser, toppskarv) har tilhold og hekker på øya. Gapøya er et godt hekkeområde for rype. Naturreservatet omfatter hele øya unntatt sørspissen med den fraflytta bebyggelsen. Ferdelsforbud 1. april - 30. juni. Naturreservatet ble opprettet på grunn av at Statens reinforsøk hadde svalbardrein på øya 1975 - 77. Området er noe påvirket av tidligere gårdsdrift. Godt vedlikeholdt bygningsmiljø på sørspissen. Verneformålet er å bevare naturmiljøet på Gapøya med sin viktige fuglebiotop.*

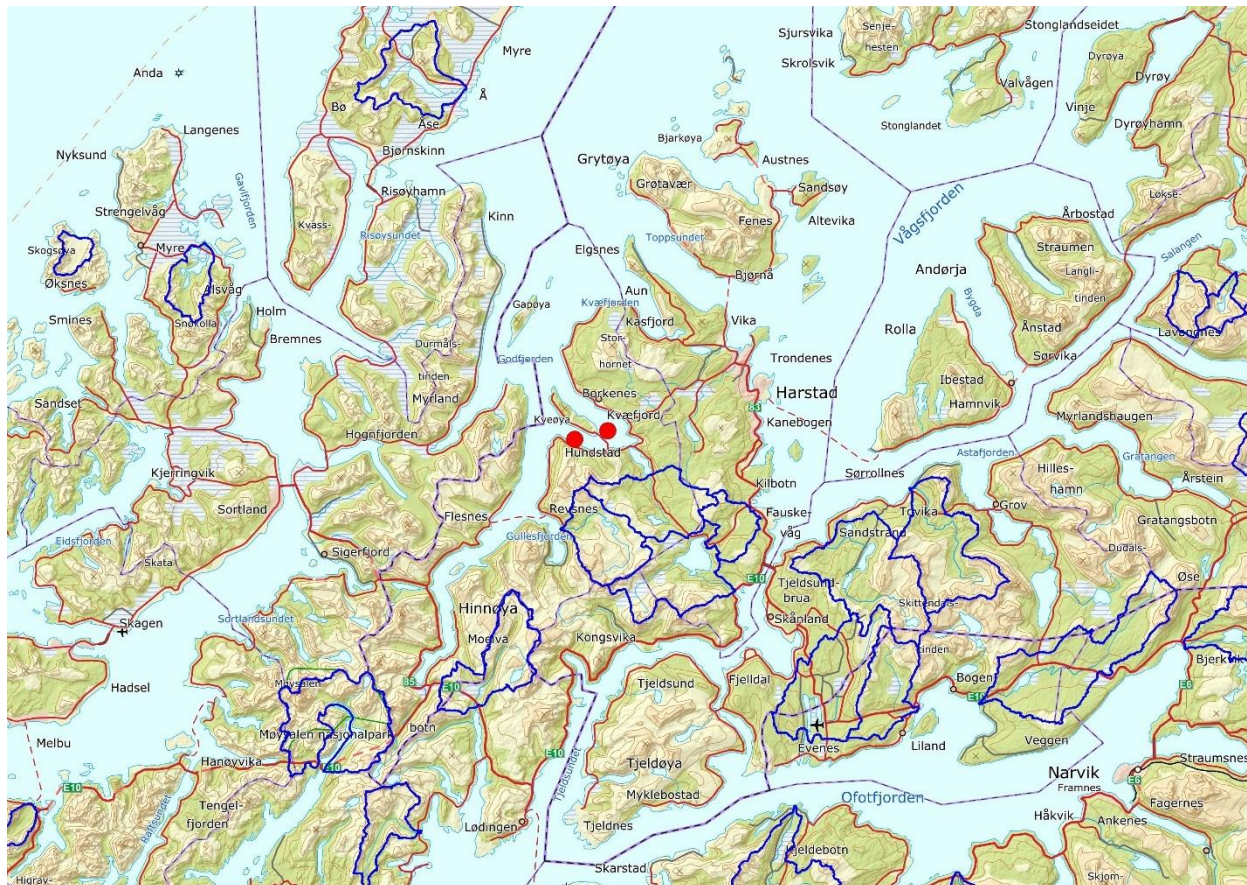
Gapøyholman har følgende verneformål: *Formålet med Gapøyholman naturreservat er å bevare et område med en større holme og flere mindre holmer med mellomliggende gruntvannsområde med dets plante- og dyreliv.*

Figur 6. Verneområder. Planlagte oppdrettslokaliteter er inntegnet i sort.

Vassdragsvern

Botnelva (Kvæfjord) og Melåa (Austerfjorden) er omfattet av vassdragsvern. (Figur 7). Øvrige vassdragsverneområder på Hinnøya drenerer mot andre fjordsystemer enn Kvæfjorden og Gullesfjorden.

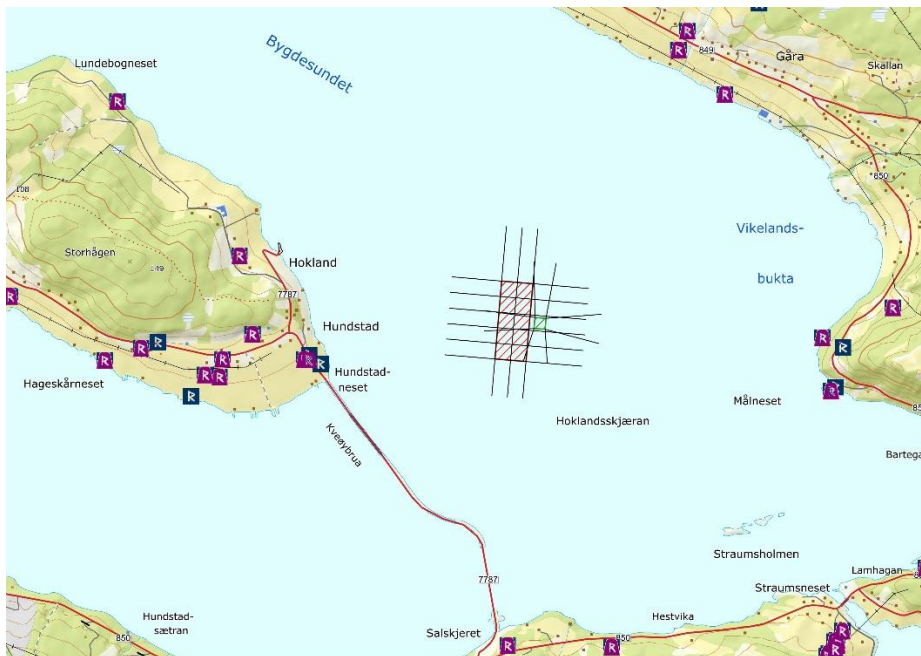
Figur 7 Vassdragsvern. Grenser for verneområder tegnet med blå linje. Anlegg plassert i rødt punkt.

Årsaken til at antallet i Figur 9 er høyere er fordi samme art er registrert flere ganger. Sortert etter kategori er følgende arter registrert, mest truet først:

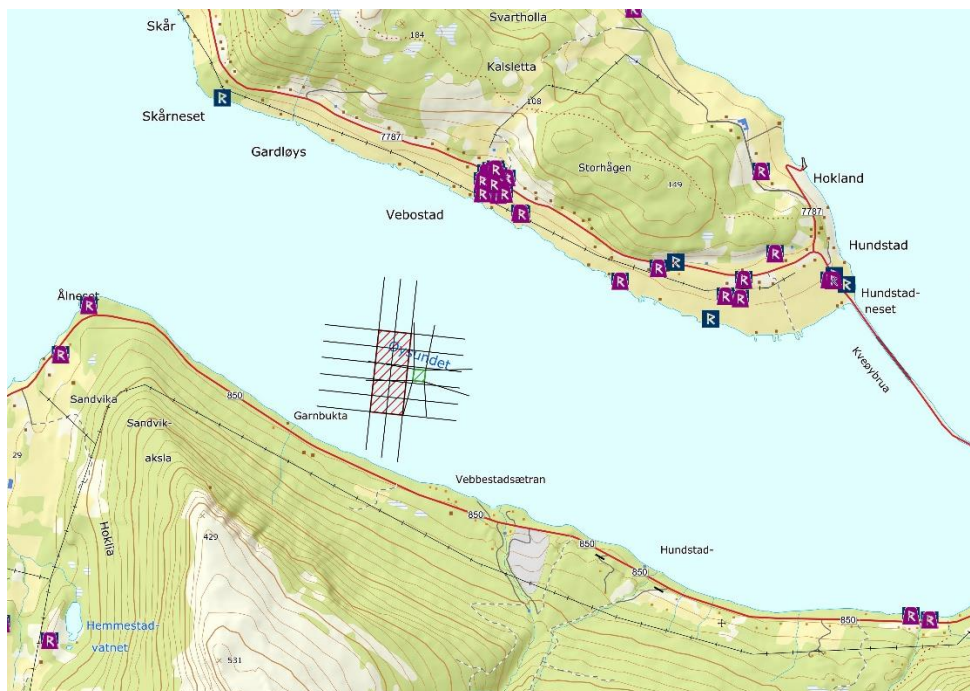
Vitenskapelig navn	Norsk navn	Kategori	Gruppe
<i>Uria aalge</i>	lomvi	Kritisk truet (CR)	fugl
<i>Vanellus vanellus</i>	vipe	Sterkt truet (EN)	fugl
<i>Rissa tridactyla</i>	krykkje	Sterkt truet (EN)	fugl
<i>Alca torda</i>	alke	Sterkt truet (EN)	fugl
<i>Sterna hirundo</i>	makrellterne	Sterkt truet (EN)	fugl
<i>Limosa limosa</i>	svarthalespove	Sterkt truet (EN)	fugl
<i>Cepphus grylle</i>	teist	Sårbar (VU)	fugl
<i>Numenius arquata</i>	storspove	Sårbar (VU)	fugl
<i>Podiceps auritus</i>	horndykker	Sårbar (VU)	fugl
<i>Fratercula arctica</i>	lunde	Sårbar (VU)	fugl
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	hettemåke	Sårbar (VU)	fugl
<i>Lutra lutra</i>	oter	Sårbar (VU)	Pattedyr
<i>Urtica urens</i>	smånesle	Sårbar (VU)	Karplante
<i>Alchemilla oxyodonta</i>	kvassmarikåpe	Sårbar (VU)	Karplante
<i>Arabis wahlenbergii</i>	snau bergskrinneblom	Sårbar (VU)	Karplante

Kulturminner

I Kvæfjorden er det rike funn av kulturminner (Figur 10 og Figur 11). Det er ikke påvist marinarkeologiske kulturminner i området, men dette vil avklares med i forbindelse med lokalitetssøknad. Flytende oppdrettsanlegg vil ikke ha en direkte påvirkning på kulturminner på land, men i forbindelse med tilrettelegging for landstrøm og legging av kabler må arkeologiske hensyn tas.

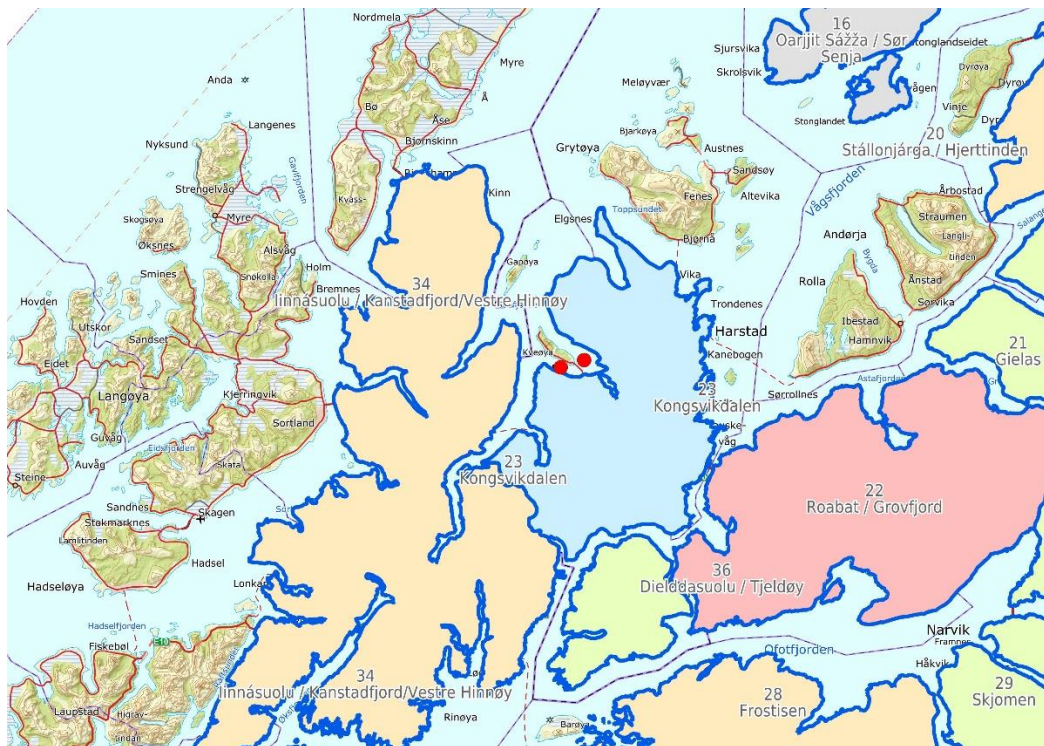
Figur 10 Kulturminner i Bygdesundet/ Vikelandsbukta. Lokaliteten Hundstad inntegnet. Påviste kulturminner avmerket med blå og lilla symbol.

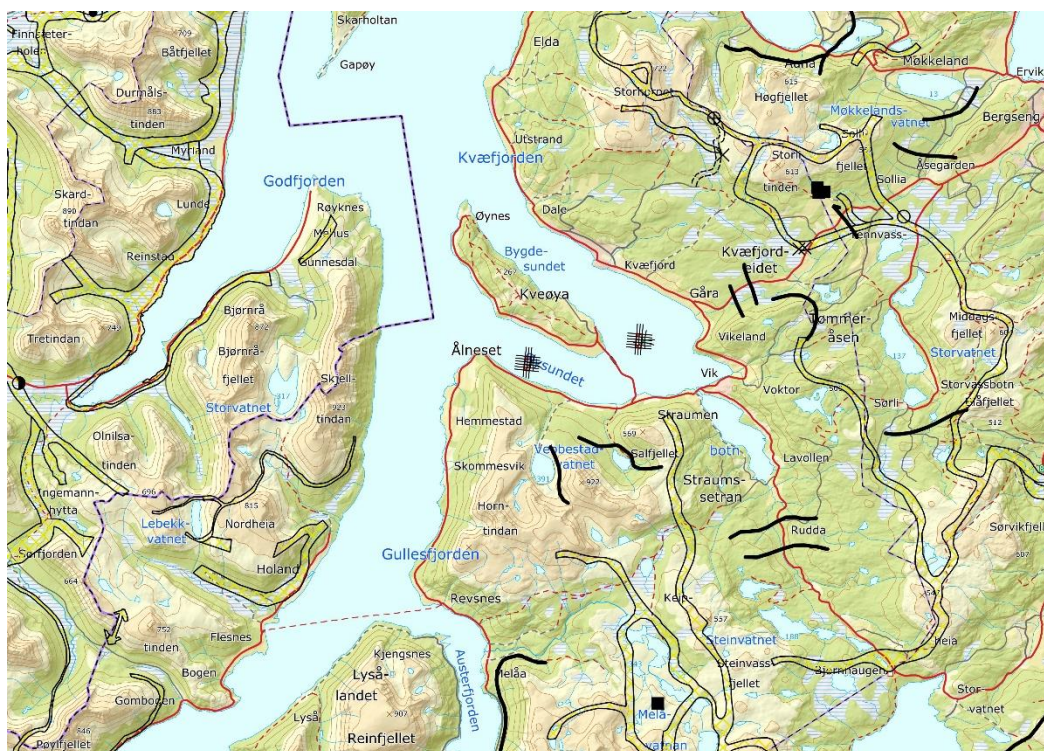
Figur 11 Kulturminner i Øysundet. Lokaliteten Ålneset inntegnet. Påviste kulturminner avmerket med blå og lilla symbol.

Reindrift

Kvæfjorden omsluttet av reinbeitedistrikt 23 Kongsvikdalen. Området brukes som helårsbeite, med overlappende områder for sesongmessig variasjon. Det er registrert på trekkleier/flyttleier og gjerder i området (Figur 13 og Figur 14).

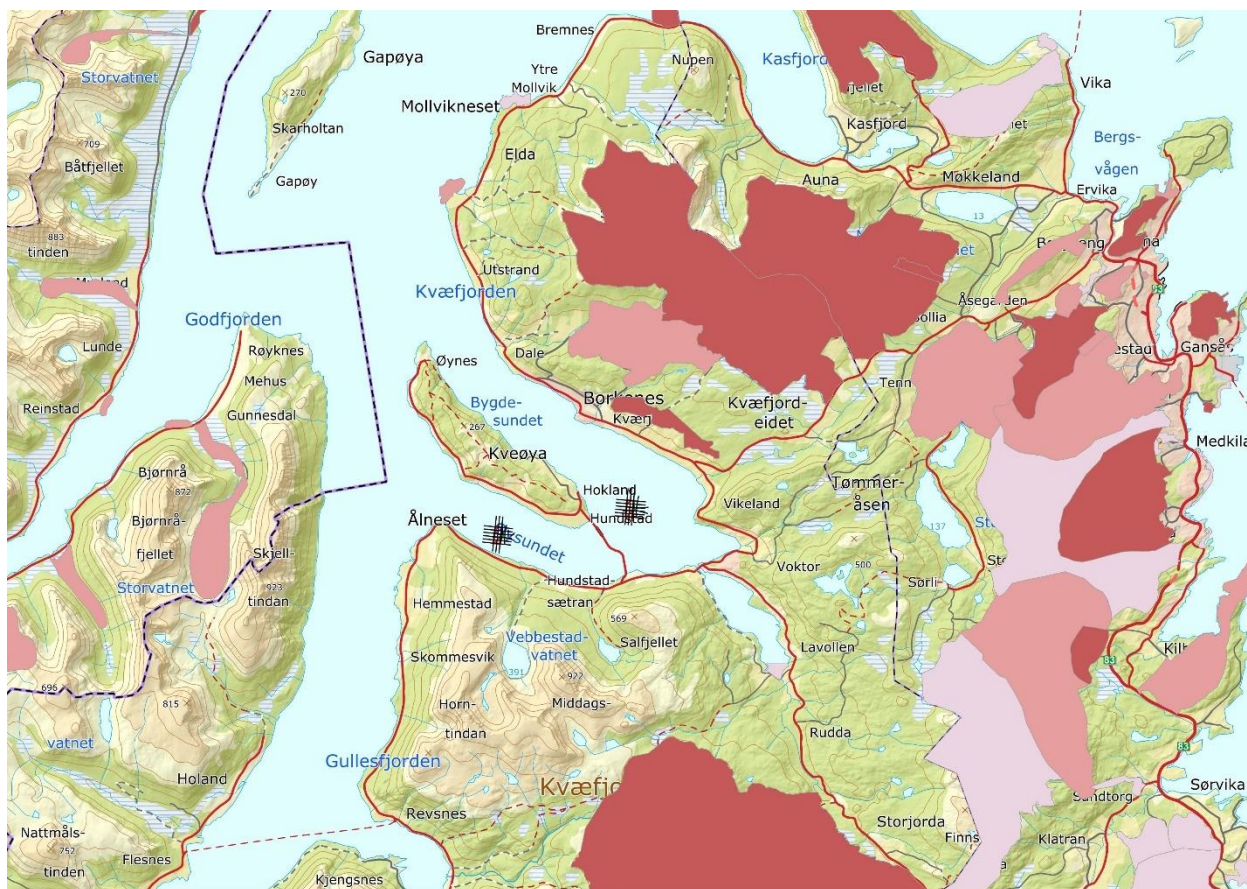
Figur 13. Reinbeitedistrikter.

Figur 14 Trekkleier (sort linje) og flyttleier (gul skravering).

Friluftsliv

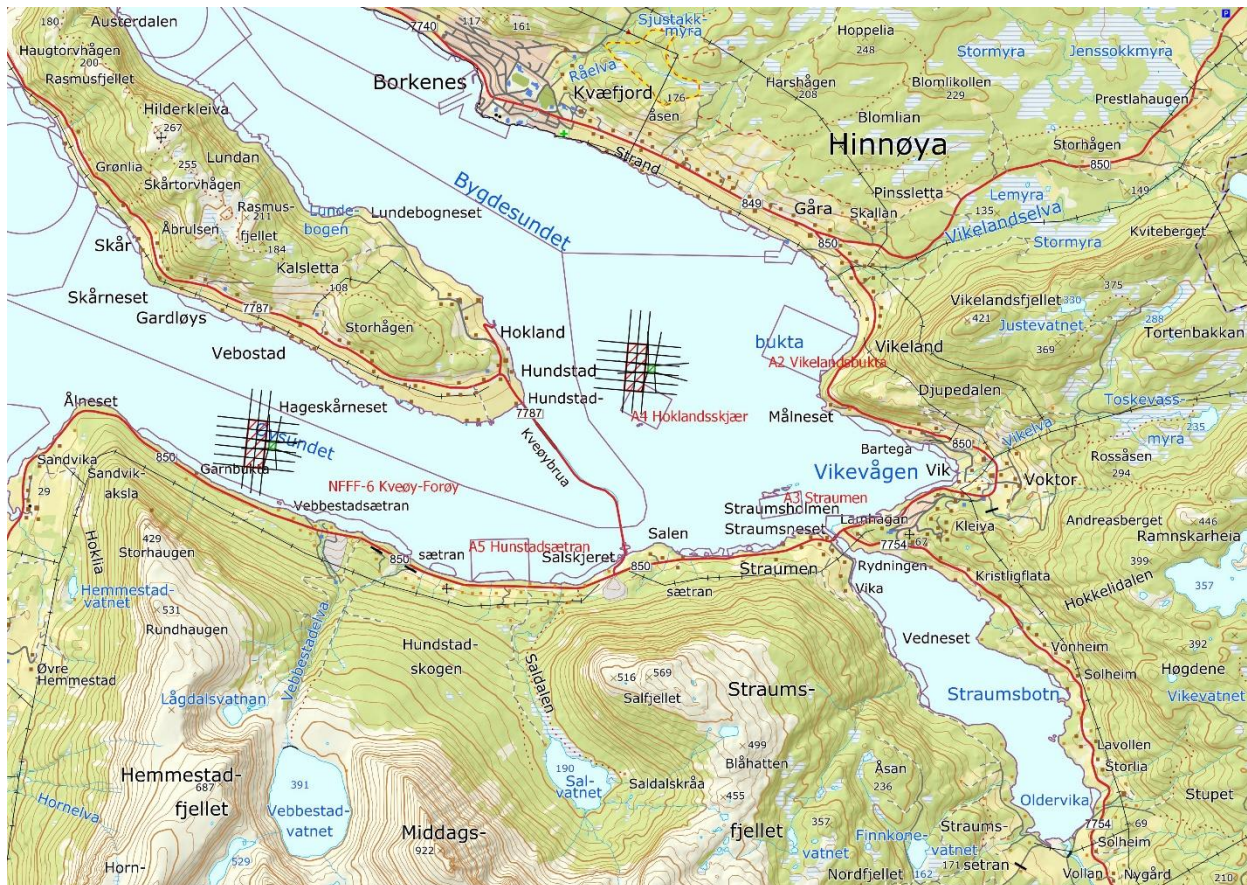
Vi har vurdert friluftsområder i kategoriene kartlagte, statlig sikra og vernede. Hinnøya er kartlagt og området rundt Kvæfjordeidet, Kasfjord og Kvæfjord er registrert i kategorien "viktig friluftsområde" og "svært viktig friluftsområde". Strandsonen i Kvæfjorden er ikke kategorisert som friluftsområde. Indre del av Straumbotten er kategorisert som "strandsonen med tilhørende sjø og vassdrag" (Figur 15).

Figur 15 Friluftsområder – Kartlagte.

Arealplaner

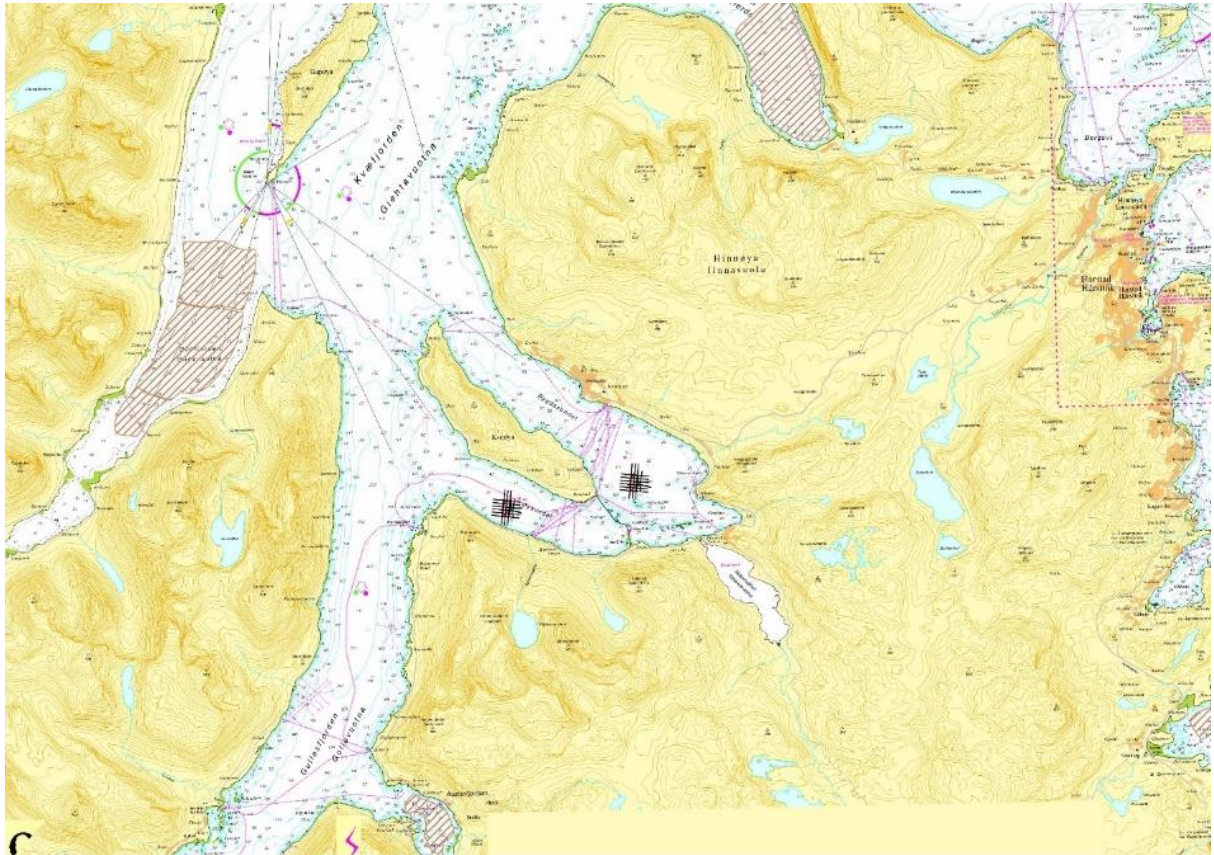
De to foreslåtte oppdrettslokalitetene ligger ikke innenfor områder som er avsatt til akvakultur. Fjordsystemet Kvæfjord/Gullesfjord har en rekke akvakulturområder, hvorav fire er plassert mellom Vikelandsbukta og Åneset. Utstrekningen av disse er hentet fra SOSI-filer mottatt fra Kvæfjord kommune og presentert ved hjelp av QGIS og WMS-kilder. Navn på akvakulturområder er hentet fra planbeskrivelsen for Kommunens arealplan 2008 til 2018 (Figur 16).

Figur 16. Kvæfjord kommune. Områder avsatt til akvakultur i kystsoneplan.

Kystnært fiskeri

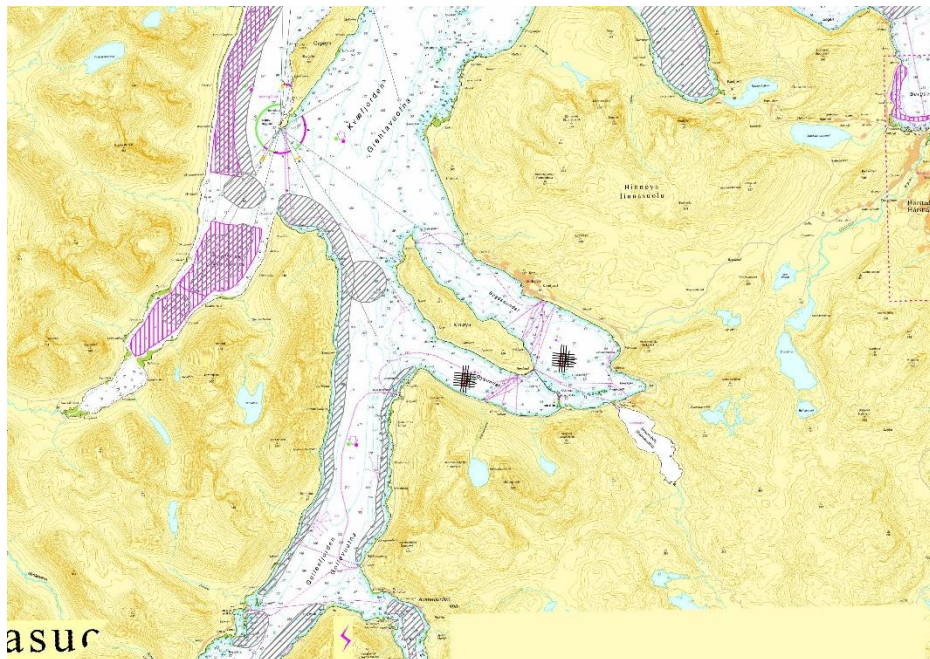
Det er ikke registrert gyteområder for torsk i Kvæfjorden. Nærmeste gyteområder er Godfjorden, Austerfjorden og Kasfjorden. (Figur 17).

Figur 17. Gyteområder for torsk. Lokalitet Brun skravering = gyteområde.

Det er ikke registrert fiskeplasser for aktive og passive redskaper inne i Kvæfjorden (Bygdesundet og Øysundet). På øst og vestsiden av Gullesfjorden har vi registreringer av garnfiske etter torsk fra oktober til mai, og i terskelområdet mellom Kveøya og Seglneset er det et område for seifiske mellom mars og april.

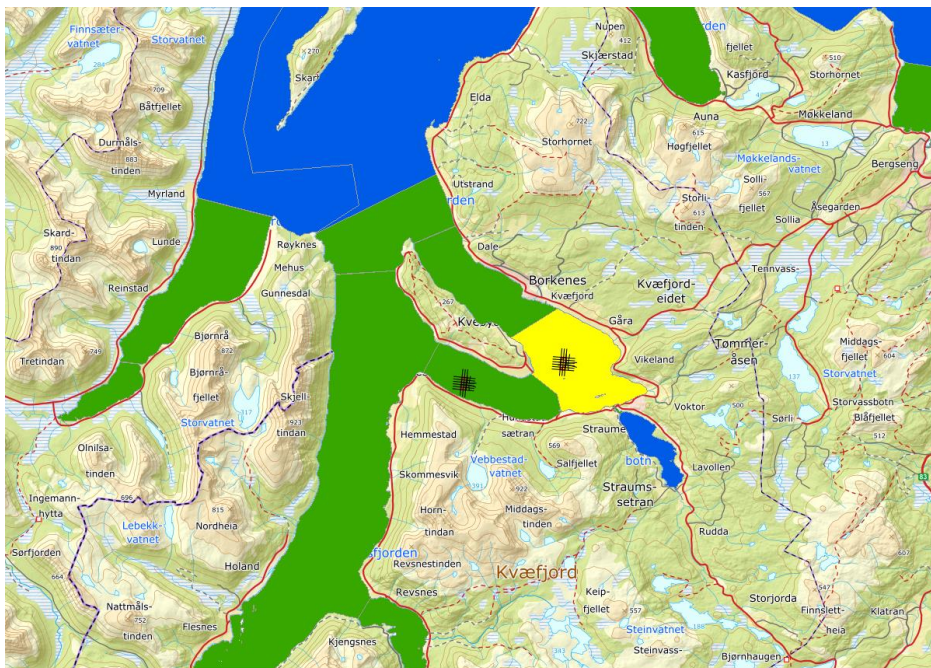
Aktivt fiskeri med snurrevad og trål er kun registrert i Godfjorden og nordover mot Gapøya (Figur 18).

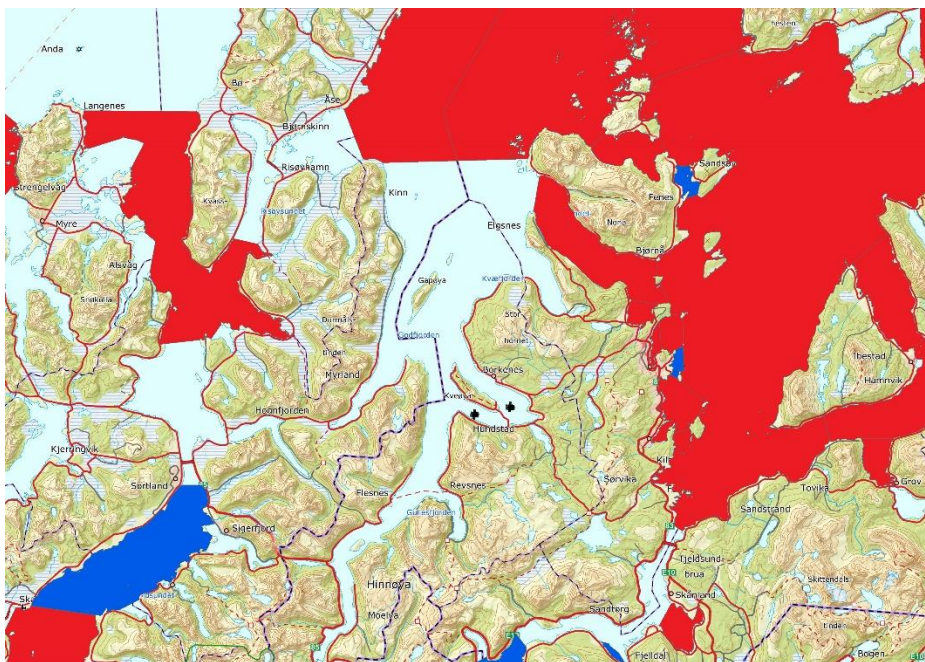
Figur 18 Fiskeriaktivitet. Aktive redskaper (rosa skraver) og passive redskaper (grå skraver).

Økologisk og kjemisk tilstand

I henhold til NVEs kartlegging av økologisk tilstand i vannkategorien "Kystvann" har fjordområdet rundt Kveøya varierende klassifisering (Figur 19). Øysundet er klassifisert som "God – naturlig" (grønt), mens indre del av Bygdefjorden/Vikelandsbukta er klassifisert som "Moderat – naturlig" (gult). Kjemisk tilstand er ikke beskrevet for Kvæfjord og Gullsfjord (Figur 20).

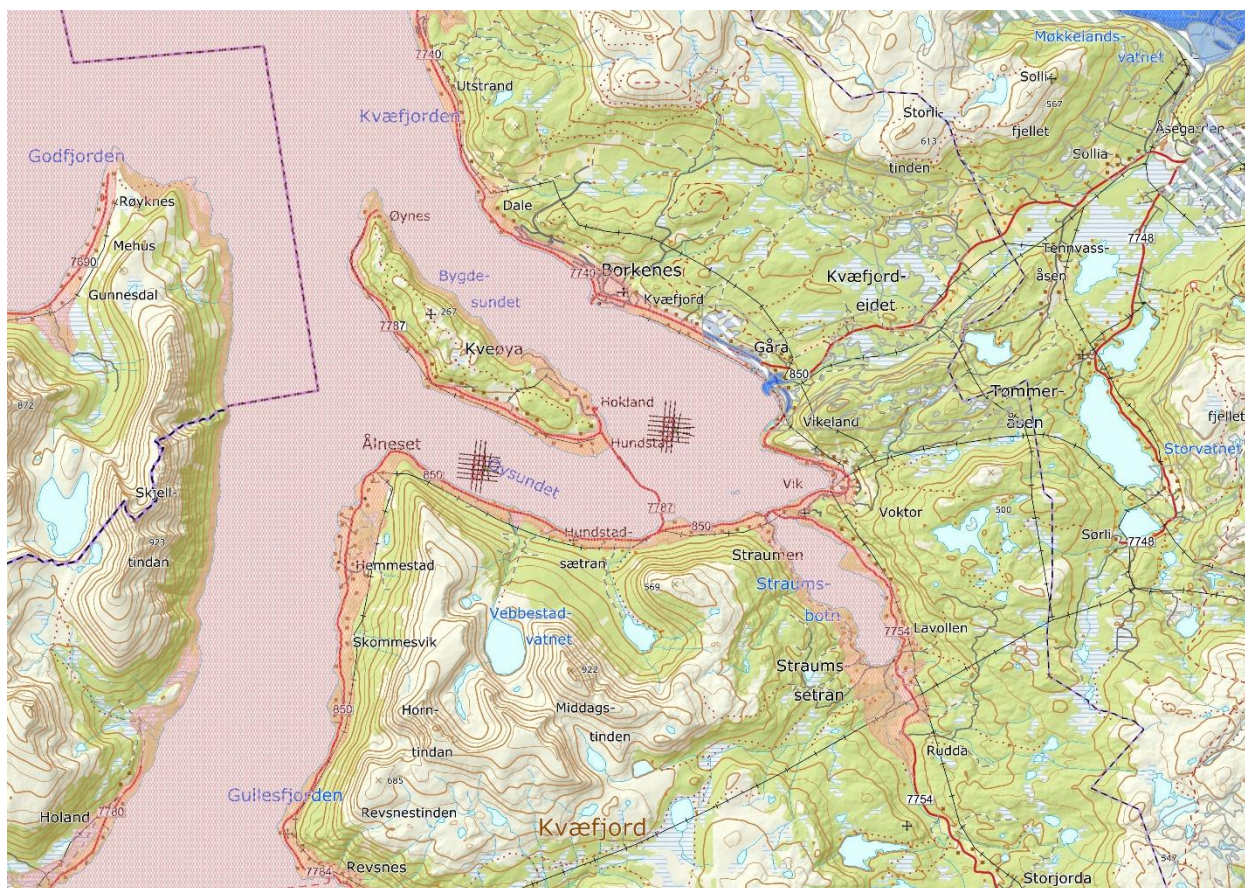
Figur 19. Økologisk tilstand.

Figur 20 Kjemisk tilstand.

Naturfare

Det er i NVEs temakart ikke påvist naturfarer som skredområde, flom, kvikkleire eller løsmasser på eller ved den planlagte oppdrettslokaliteten i Kvæfjorden. Det er vurdert skredfare i skredsone 100 til 5000 og skredsoner i henhold til NVE sine databaser, men det er ikke kartlagt slike områder her. Mulighet for marin leire (MML) er ikke kartlagt i området (Figur 21).

Figur 21. Skredfare og MML (mulig marin leire).

Oppsummering av funn

Figur	Tema	Funn med betydning for søknaden
Figur 1	Sjøkart	Ingen
Figur 2	Sjøkart	Ingen
Figur 3	Marint vern	Ingen marine verneområder i Kvæfjord Kommune.
Figur 4	Sårbare naturtyper	Ingen påviste i henhold til DN-håndbok 13 og 19.
Figur 5	Lakseførende vassdrag	Ingen av betydning med hensyn til etablering av oppdrett av marine arter.
Figur 6	Naturvernområder	Ingen nærhet til Kvæfjord og Gullsfjord.
Figur 7	Vassdragsvern	Ingen med drenering til Bygdesundet og Øysundet.
Figur 8 og 9	Vern av dyreliv	Rødlistede arter er påvist i området
Figur 10 og 11	Kulturminner	Det er påvist kulturminner på land på Kveøya og Hinnøya.
Figur 12	Mineralressurser	Ingen påviste mineralressurser i Kvæfjorden.
Figur 13	Reinbeitedistrikt	Det er reinbeitedistrikt i hele Kvæfjord Kommune.
Figur 14	Trekkveier rein	Det er påvist trekkveier og flyttleier i fjellområdet rundt Kvæfjorden.
Figur 15	Friluftsområder	Det er registrert friluftsområder mellom Gåra og Borkenes, samt området mellom Kasfjord, Åsegarden og Kvæfjorden.
Figur 16	Arealplan	Det er ubenyttede arealer avsatt til akvakultur i Bygdesundet og Øysundet.
Figur 17	Gyteområder	De foreslåtte oppdrettslokalitetene ligger ikke i nærheten av gyteområder for torsk
Figur 18	Fiskeriaktivitet	Det er ikke registrert fiskeriaktivitet for aktive eller passive redskaper i Bygdesundet og Øysundet.
Figur 19	Økologisk tilstand	Økologisk tilstand = God, naturlig
Figur 20	Kjemisk tilstand	Kjemisk tilstand ikke registrert
Figur 21	Naturfare	Ingen påviste naturfarer

På vegne av Akvaplan-niva AS

Bård Worum
Seniorrådgiver akvakultur

Kilder

Direktoratet for mineralressurser
Fiskeridirektoratet
Forsvaret
Kystverket
Kvæfjord Kommune – arealplaner og reguleringsplaner.
Landbruksdirektoratet
Miljødirektoratet
Norges Geologiske Undersøkelse
Norges Vassdrags og Energidirektorat
Riksantikvaren
Statsforvalteren

Alle data er hentet fra de respektive kildenes WMS/WFS-databaser. De er således oppdaterte på rapportens utgivelsesdato. Arealplan er mottatt som SOSI-fil og konvertert til shape-format. Bearbeiding og fremstilling av kart er utført i QGIS og OLEX.